

2021

Príspevok do kroniky obce Zemianske Kostol'any

Zapísala:

Mgr. Mariana Plachá

Obsah

Úvod.....	3
1 Politické pomery	3
1.1 Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2021.....	3
1.2 Oslavy	4
2 Verejno – spoločenský život	5
2.1 Činnosť samosprávy	5
2.2 Rozpočet	6
2.3 Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ).....	6
2.4 Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ).....	7
2.5 Spoločenské organizácie, združenia a spolky.....	8
2.5.1 Jednota dôchodcov Slovenska (JDS)	8
2.5.2 Slovenský zväz zdravotne postihnutých (SZZP)	9
2.5.3 Telovýchovná jednota Slovan Zemianske Kostolany.....	9
2.5.4 Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (SZPB)	10
2.5.5 Ďalšie združenia a záujmové kolektívy.....	10
3 Hospodárske pomery	10
3.1 Priemysel	10
3.2 Živnostenské podnikanie	11
3.3 Poľnohospodárstvo	11
3.4 Obchody.....	11
3.5 Doprava	11
4 Výstavba obce	12
4.1.1 Prestavba budovy šatní na ihrisku TJ Slovan Zemianske Kostolany	12
4.1.2 Prestavba ubytovne ENO na byty	12
4.1.3 Opravy v školských budovách	13
4.1.4 Úpravy komunikácií.....	13
5 Sociálne pomery.....	13
5.1 Zdravotníctvo.....	14
6 Kultúra	15
6.1.1 Výročie obce	15
6.1.2 Krížovkárska súťaž.....	16
6.1.3 Vianoce.....	16
6.1.4 Stavanie mája	17
6.2 Miestna knižnica.....	17
7 Cirkevný život.....	18
7.1.1 Koncerty	18
7.1.2 Vychádzka ku kaplnke Panny Márie.....	18
7.1.3 Inštalácia zborového farára	19
8 Školstvo	19
8.1 Materská škola	19
8.2 Základná škola	20
9 Šport	21
9.1 Futbalový oddiel	21
9.2 Tenisový oddiel	21
10 Mimoriadne udalosti	22
10.1 Pandémia COVID-19	22
10.2 Nelegálne podnikanie	25
11 Počasie	25
Záver.....	27

Úvod

Do začiatku každého roka vstupujeme nielen s rôznymi želaniami, prognózami, predsavzatiami osobného aj pracovného charakteru, ale hlavne s očakávaniami, čím sa bude odlišovať od tých predchádzajúcich. Každý rok sa však vyskytne nejaká udalosť, ktorá nám naruší naše plány a spôsobí ich nenaplnenie. V uplynulom roku sme čelili neočakávaným starostiam súvisiacim s novou chorobou COVID – 19, ktorá z epidémie postupne v roku 2021 prerástla do pandémie, čo nikto nečakal a včítane najvyšších politických a odborných miest nikto nevedel riešiť. Masívny nárast počtu chorých a nakazených, ich izolácia v karanténe, obmedzený počet miest v nemocniciach, hľadanie účinného lieku, práca v podnikoch, dochádzka detí do škôl, to boli každodenné otázky, ktoré rezonovali vo verejnosti, v médiách, v domácnostiach a táto realita pokračovala počas celého roka 2021 s niekoľkomesačnou prestávkou v letnom období.

V snahe pribrzdiť, ak už nie celkom zastaviť šírenie ochorenia, sme odsunuli mnohé problémy hospodárskeho aj verejného života na vedľajšiu koľaj a riešili sa otázky testovania ľudí, ich stretávanie sa na verejnosti, prekrytie dýchacích ciest, ale aj situácie v nemocniciach, najvhodnejšie lieky a počas celého roka snaha o zaočkovanie čo najväčšieho množstva obyvateľov počnúc tými najstaršími a najviac ohrozenými. Pandémia choroby priniesla mnoho negatívnych javov v spoločnosti – ľudia boli uzavretí vo svojich domácnostiach, čím sa vlastne zastavil spoločenský život. Poznali len svoje pracovisko, v niektorých obdobiach aj školu, utlmili sa kultúrne a športové podujatia, ustalo aj stretávanie sa v rámci rodiny či priateľov na oslavách, ale aj veriacich na náboženských obradoch. Jediným spojivom s okolitým svetom boli masovokomunikačné prostriedky – rozhlas, televízia, internet, tlačoviny, telefóny. Pod ich vplyvom občania často uverili rôznym aj neovereným správam a zaujímali k nim rozporuplné stanovisko. V mnohých prípadoch prerastali emócie do nespokojnosti, podráždenosti, až nenávisti. Ľudia prestávali veriť všetkému, hľadali vinníkov za svoje každodenné ťažkosti. Taký bol rok 2021 – všeobecná nespokojnosť, pokles dôvery v politické reprezentácie, útlm aktivít v spoločnosti. Zažili sme druhý rok, ktorý sa nevydaril jednotlivcom a v konečnom dôsledku ani celému ľudskému spoločenstvu, za čo mohol jediný vírus s označením SARS– CoV–2.

V roku 2021 sa zorganizovala aj celoštátna akcia – sčítanie obyvateľov, domov a bytov, ktoré prebieha každých 10 rokov. Štátne orgány získavajú štatistické údaje o životnej úrovni obyvateľov, ktoré sú východiskami pre tvorbu smerovania krajiny pre ďalšie desaťročie. V tomto roku sa sčítanie robilo len elektronickou formou.

1 Politické pomery

1.1 Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2021

Pravidelne každých 10 rokov sa koná pre štatistické účely celoštátne sčítanie obyvateľov, domov a bytov. V doterajších sčítaniach obyvatelia vyplňali k stanovenému dátumu sčítacie hárky, kde odpovedali na položené otázky a ich odpovede zaznamenával sčítací komisár. Pretože doba už pokročila a mnoho štátnych a verejných úradov a ustanovizní pracuje novými metódami a technológiami, vývoj nezaostal ani v oblasti získavania štatistických údajov od obyvateľov. Z toho dôvodu prebiehalo sčítanie 2021 už len elektronickou formou. Sčítanie

bolo povinné pre všetkých občanov SR, ktorí mali trvalý alebo prechodný pobyt k 1. januáru 2021 na území SR.

Vzhľadom na to, že nie všetci občania majú možnosť zapojiť sa do tejto formy sčítania obyvateľov, domov a bytov, od 3. mája 2021 mohli občania využiť možnosť registrovaného sčítania v termíne od 15. 2. do 31. 3. 2021. Stacionárni asistenti vyplňali občanom elektronické formuláre s použitím obecnej výpočtovej techniky podľa ich pokynov na určenom kontaktnom mieste v budove obecného úradu, ak si vopred nahlásili záujem o túto službu. V obci sa k 31. 3. 2021 novou elektronickou formou sčítalo 93,9 % obyvateľov. Asistované sčítanie prebiehalo v dobe od 3. 3. do 13. 6. 2021 a využilo ju 93 osôb. Celkove sa sčítania zúčastnilo 96,75 % obyvateľov našej obce.

1.2 Oslavy

Každý rok sa v apríli a v auguste schádzame pred Pomníkom SNP v strede obce, aby sme si slávnostne pripomenuli významné okamihy v našich dejinách, ktoré sa udiali pred viac ako sedemdesiatimi rokmi.

Dni, ktoré ukončili pre našich občanov ťažké obdobie druhej svetovej vojny, sme si v tomto roku pripomenuli len symbolicky z tých istých dôvodov, ako mnoho ďalších podujatí – pre stále pretrvávajúce šírenie koronavírusu s následným obmedzovaním pohybu obyvateľstva. Pri 76. výročí oslobodenia obce a Slovenska za našich občanov položila vence k Pomníku SNP starostka obce Ing. Jana Školíková.

V priaznivejšom období sme oslávili 77. výročie SNP, pretože nastalo niekoľkomesačné uvoľnenie opatrení proti šíreniu vírusu. Oslava sa konala v sobotu 28. augusta 2021 pred Pomníkom SNP. Po básni v podaní Ľubice Gerhátovej sa k zhromaždeným obyvateľom prihovarila starostka obce Ing. J. Školíková, atmosféru piety a úcty dopĺňali členky ZPOZ piesňami. Vence k pamätníku položili predstavitelia obce – starostka a poslanci, aj členovia ZO SZPB. Ďalšie vence a kytice položili na miestnom cintoríne na hroby obetí 2. svetovej vojny, aj k pamätnej tabuli v areáli VÚ 1056 na Ulici pod horou.

1.2.1.1 Dni obce

Už začalo byť tradíciou podujatie pre obyvateľov našej obce, pri ktorom im obecné inštitúcie a jej pracovníci s vedením obce chceli spestriť každodenný život a spríjemniť pobyt v nej. Podujatia boli určené pre všetkých, ktorí bývajú alebo aj bývali na území obce. Pripravovali sa zábavné akcie, niektoré sa opakovali každý rok, iné boli nové, ale všetky sledovali rovnaký cieľ – stmeliť obyvateľov, aby sa spoznali, aby sa dokázali spoločne nadchnúť pre dobrú vec nielen pri zábave, ale aj vo všedných dňoch, aby vedeli, kto býva na ich ulici, v ich bytovke. To všetko spĺňali Dni obce, plné zaujímavých podujatí pre deti, mládež, dospelých. Každý z doterajších ročníkov priniesol naozaj vydarené dni pre našu obec a jej obyvateľov. Konajú sa na začiatku leta a majú zábavný, spoločenský aj športový charakter, každý si nájde pre seba niečo, čo ho zaujme.

Tento ročník bol iný ako predošlé zo známych dôvodov – organizátori nechceli riskovať prípadné rozšírenie ochorenia na COVID-19 na hromadných podujatiach, a tak sa naplánovali skôr len skromnejšie podujatia. Dňa 3. júla 2021 sa v miestnom rímsko-katolíckom kostole sv. Jána Krstiteľa konala bohoslužba za našu obec z príležitosti 690. výročia prvej písomnej zmienky o nej. Zúčastnili sa jej veriaci rímsko-katolíckej cirkvi s kňazom Mgr. Mariánom Holbayom, aj evanjelickej cirkvi a. v. s kaplánom tejto farnosti v našej obci Mgr. Emilom

Hankovským a bohoslužby sa zúčastnili aj poslanci OZ a starostka obce Ing. Jana Školíková. Svoje modlitby prítomní venovali obci a všetkým jej obyvateľom.

Dňa 15. 9. 2021 sa milovníci futbalu aj spoločenských stretnutí zišli na futbalovom ihrisku TJ Slovan Zemianske Kostolany, aby zažili nevšednú športovú udalosť a pobavili sa pri exhibičnom vystúpení hostí – starších hráčov Slovana Bratislava, aj prvoligových hráčov MŠK Žilina. Obe športové záporenia spadali nielen do tohtoročných Dní obce, ale dodávali aj zvláštny punc dôležitosti domácej udalosti – slávnostnému otvoreniu nanovo zrekonštruovaných priestorov šatní a ďalšieho príslušenstva prestavanej, pristavanej a nadstavenej budovy užíwanej športovcami našej obce. Pretože bol deň sviatku Sedembolestnej Panny Márie, a teda deň pracovného pokoja, o 14. hodine sa na ihrisku zišlo množstvo záujemcov o šport a ďalšie druhy zábavy. Ozajstný futbalový sviatok zažívali priaznivci tohto najrozšírenejšieho športu medzi mladými, pretože mohli sledovať športové umenie najprv starších hráčov – proti našim seniorom sa postavili zvučné mená seniorov zo Slovana Bratislava, ktorí v tomto športovom záporeni zdolali naše mužstvo v pomere 3 : 1. V nasledujúcom zápase sa stretli nerovní súper, keď na trávnik nastúpili hráči TJ Slovan Zemianske Kostolany a prvoligového MŠK Žilina. Hostujúce družstvo nezľavilo zo svojho nasadenia počas celého zápasu, a tak sa zrodilo skóre 14 : 0 v prospech súpera, ktorý prilákal do hľadiska nielen našich futbalových priaznivcov, ale aj mnoho obdivovateľov MŠK Žilina z blízkeho okolia. Niektorí domáci priaznivci boli sklamaní výsledkom, ale väčšina ocenila a obdivovala mužstvo súpera a herné schopnosti jeho hráčov. Tejto atraktívnej akcie sa zúčastnilo množstvo osobností športového, kultúrneho i politického života – predseda Západoslovenského futbalového zväzu, generálny sekretár Západoslovenského futbalového zväzu, predseda Okresného futbalového zväzu Prievidza, poslanci NR SR Miroslav Žiak a Dušan Tittel, ako aj starostovia okolitých obcí.

Súčasťou odpoľudnia boli aj rôzne atrakcie pre deti aj dospelých, bohaté občerstvenie ponúkali viaceré gastroprevádzky z obce a vo večerných hodinách potešila najmä mladých diskotéka priamo na ihrisku. Kultúrny program vyplnili stand-up comedy Michael Satmáry, zahraničný hudobný hosť Eusébio, ale aj hry o hodnotné ceny. Po otvorení nových priestorov starostkou obce Ing. Školíkovou si záujemcovia mohli pozrieť, v akých podmienkach budú vyrastať ďalšie generácie našich futbalistov, ktoré im pripravila a odovzdala do užívania obec.

2 Verejno – spoločenský život

2.1 Činnosť samosprávy

Súčasnú vedenie obce – starostka a obecné zastupiteľstvo – pracuje v rovnakom zložení už tretí rok. Ide o zohraný kolektív, ktorý pracuje bez rušivých momentov a s úplným pracovným nasadením, či ide o pracovníkov vo funkciách, dobrovoľníkov v komisiách a aktívoch, alebo o zamestnancov obce. Obecné zastupiteľstvo je 9-členné, poslanci pracujú aj v šiestich komisiách, ktorých členmi sú aj zamestnanci obce a aktivisti z radov obyvateľov. Obecné zastupiteľstvo sa v priebehu roka 2021 zišlo na 9 zasadnutiach, kde schválili potrebné uznesenia a tri Všeobecne záväzné nariadenia (VZN):

- VZN č. 1/2021 o výške finančných príspevkov na čiastočnú úhradu nákladov na výchovu a vzdelávanie a nákladov spojených so stravovaním v škole a školských zariadeniach zriadených obcou Zemianske Kostolany.

- VZN č. 2/2021 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu obce Zemianske Kostolany č. 1/2005, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu obce Zemianske Kostolany.
- VZN č. 3/2021 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na rok 2022.

Okrem toho členovia obecného zastupiteľstva riešili ďalšie neodkladné a potrebné problémy na úseku hospodárskom, obchodnom, výstavby obce, spravovania jej majetku, sociálnych vecí a zdravotníctva, školstva a kultúry. Časť práce z týchto úsekov vykonávajú komisie. Počet obecných pracovníkov sa v roku 2021 pohyboval v rozmedzí 38, resp. 42, do tohto počtu sa zahŕňajú aj pracovníčky na materskej dovolenke a pracovníci na skrátený pracovný úväzok. Sú zaradení na rôzne pracovné pozície – od administratívnych na obecnom úrade a v DK SNP (9), cez pedagogické a hospodárske pracovníčky v materskej škole (15), po pracovníkov na úseku údržby a správnych zamestnancov (11). Do počtu zamestnancov je zaradených aj 7 opatrovateliek pre zdravotne odkázaných obyvateľov obce.

2.2 Rozpočet

Asi najdôležitejšími rokovaniami finančnej komisie a poslancov OZ býva každoročné zostavenie plánu na použitie finančných prostriedkov obce. Všetci sa musia zamýšľať nad príjmovou a hlavne výdavkovou časťou rozpočtu, aby čerpanie peňazí v obci bolo vyvážené a adekvátne k potrebám a možnostiam, ako aj k primeranému, rozvážnemu a uvedomelému použitiu obecných prostriedkov.

Príjmovú časť tvorili rôzne poplatky, dane od obyvateľstva a podielové dane, prevody a dotácie zo štátu, granty na vyhlásené práce a aktivity. V roku 2021 obec disponovala celkovým objemom finančných prostriedkov vo výške 3 milióny eur.

Vo výdavkoch za rok 2021 sú najvyššími položkami nákupy nehnuteľností – ubytovňa s pozemkom (bývalá ubytovňa na Ul. kpt. Weinholda) a k nej prislúchajúca čistička odpadových vôd vo výške 300-tisíc eur, traktor s kosačkou za 18-tisíc eur, na prestavbu ubytovne č. 17 na nové byty sa z rozpočtu odčerpalo 375-tisíc eur, prestavba a nadstavba šatní v budove TJ Slovan na futbalovom ihrisku si v roku 2021 vyžiadala finančnú čiastku 167-tisíc eur, údržba a rozšírenie osvetlenia verejných priestranstiev v obci stála 15-tisíc eur, opravy v budove MŠ a ZŠ sa vykonali v hodnote 24-tisíc eur. Ďalšie finančné prostriedky si vyžiadali splátky úverov vo výške 72-tisíc eur, na vývoz komunálneho odpadu sa vynaložilo 65-tisíc eur, nižšie sumy išli za výdavky na byty, dotácie na šport, kultúru, školstvo, sociálne veci, zdravotníctvo. Celkové výdavky v roku 2021 sa čerpali vo výške 2,5 milióna eur.

Obec mala záujem získať aj prostriedky mimo rozpočtu z iných zdrojov, ale podané projekty neboli schválené, okrem jedného – DHZ získal sumu 3000 eur na skvalitnenie technického a materiálneho vybavenia hasičského zboru.

2.3 Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ)

DHZ v našej obci vykazuje v posledných rokoch stabilné a zodpovedné výsledky v činnosti pre občanov a potreby obce. Preto bol aj rok 2021 významný nielen z hľadiska akútnych zásahov pri požiaroch alebo podozrení na ne, ale aj pri ďalších udalostiach, kedy bola potrebná prítomnosť ochotných rúk našich hasičov. Aj v roku 2021 ešte členovia DHZ asistovali pri riešení rôznych zdravotníckych problémov, napríklad v súvislosti s pravidelným testovaním obyvateľov na COVID-19. Zabezpečovali plynulý priebeh testovania, dezinfekciu

odberového miesta a všetky ďalšie práce okolo tejto preventívnej akcie. Veľkú pozornosť v zbere venujú výchove a príprave nových odborných pracovníkov pri obsluhu hasičskej techniky, preto sa členovia DHZ zúčastňujú rôznych školení a kurzov, v ktorých získavajú nové vedomosti a zručnosti, čo vedie k lepšej pripravenosti na rôzne zásahy – pri nepredvídateľných udalostiach, pri taktických cvičeniach a hlavne pri hasení požiarov, ku ktorým sú privolaní.

Členov DHZ aj predstaviteľov obce veľmi v júli 2021 potešilo odovzdanie a z našej strany prijatie hasičského auta IVECO DAILY CAS 15, ktoré významne doplní vybavenie nášho hasičského zboru potrebnou technikou. Vozidlo nám bolo pridelené z Ministerstva vnútra SR a prevzala ho starostka obce Ing. Školíková od prezidenta Hasičského a záchranného zboru SR.

2.4 Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ)

Aj činnosť ZPOZ pri OZ v Zemianskych Kostolňanoch bola v roku 2021 iná, ako sme boli zvyknutí v minulých rokoch. Pravidelné akcie začínali až 29. júna 2021, keď do obradnej miestnosti prišli žiaci 9. ročníka, ktorí sa lúčili so základnou školou, preto ich za prítomnosti rodičov a pedagógov prijala v obradnej miestnosti starostka obce, podobne ako aj šesťročné deti z materskej školy, ktoré po prázdninách nastupujú do 1. ročníka ZŠ. Netradične sa v letných mesiacoch rozbegli aj sobáša, ale aj pohreby. Keďže v uplynulom roku sa nekonali prijatia jubilantov, 23. júla 2021 boli pozvaní do veľkej sály DK SNP všetci občania, ktorí svoje okrúhle životné jubileum oslávili v roku 2020 a 2021. Bola to naozaj masová akcia čo do počtu zúčastnených a v prítomných zanechala príjemný zážitok, keďže sa po roku opäť stretli priatelia, známi, ktorí si mali čo povedať a na čo zaspomínať. Takisto víťanie detí do života sa konalo iba jedno – 16. júla 2021, pre osem nových občanov našej obce. Ostatné novorodené deti budú uvítané v ďalšom roku, keď pominú epidemiologické obmedzenia.

V slávnostnej atmosfére sa dňa 17. septembra 2021 konalo v obradnej miestnosti obce odovzdávanie Ceny obce za rok 2020. Udelenie tohto ocenenia prerokovalo a schválilo obecné zastupiteľstvo v auguste 2021 a bolo odovzdané podľa platných uznesení:

Uznesenie č. 51/21 zo dňa 11. 8. 2021: Obecné zastupiteľstvo obce Zemianske Kostolňany udeľuje Cenu obce Zemianske Kostolňany za rok 2020 Dobrovoľnému hasičskému zboru obce Zemianske Kostolňany za mimoriadne nasadenie pri likvidácii požiaru v domove dôchodcov v Zemianskych Kostolňanoch.

Cena sa udeľuje za obetavosť a vynaložené úsilie pri záchrane životov a ochrane materiálnych hodnôt počas požiaru, ktorý vypukol v zariadení sociálnych služieb 8. augusta 2020. Členovia dobrovoľného hasičského zboru počas zásahu a likvidácie následkov požiaru preukázali osobnú odvahu a statočnosť, vďaka čomu sa podarilo zabrániť početným obetiam na životoch a veľkým materiálnym škodám.

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie: b) informáciu starostky obce o udelení Ceny starostu obce Zemianske Kostolňany za rok 2020 Ing. Jurajovi Slúkovi, PhD. v zmysle bodu 6.

Cenu obce za rok 2020 prevzali za DHZ Zemianske Kostolňany jeho členovia Ladislav Tóth, Adrián Bobok, Peter Jankula, Ľubomír Mojžiš. Cenu starostu obce si prevzal z rúk starostky obce Ing. Jany Školíkovej plk. Ing. Juraj Slúka, PhD. v obradnej miestnosti obce dňa 17. septembra 2021. Je to výraz vďaka starostky obce za aktívne sprostredkovanie pomoci pri zabezpečovaní starostlivosti o klientov domova dôchodcov v našej obci po vzniknutom požiari a za spoluprácu v oblasti kultúry a športu.

Okrem slávnostných obradov konaných v obradnej miestnosti obce v renesančnom kaštieli schválilo obecné zastupiteľstvo v roku 2019 možnosť uskutočniť obrady aj mimo nej, čo je pre niektorých občanov veľmi atraktívne. Aj v roku 2021 sme zaznamenali zvýšený záujem sobášiacich párov o vykonanie sobášneho obradu v obci Kamenec pod Vtáčnikom na Chate Hrádok, kde sú vytvorené vhodné slávnostné priestory, ktorých sa zúčastňuje len sobášiaci a matrikárka. Miesto je také atraktívne, že snúbenci neváhajú za túto službu uhradiť poplatok vo výške 300.- eur schválený obecným zastupiteľstvom, ktorý je príjmom obce.

2.5 Spoločenské organizácie, združenia a spolky

Už dlhú dobu v našej obci trvá nelichotivá situácia v organizovaní občanov v politických stranách. Nemajú záujem o členstvo v nich, nemajú ambície pracovať nielen na úrovni celoštátnej, ale pomaly už ani do komunálnej politiky sa nechcú aktívne zapájať, čo vidieť napríklad aj na nízkej účasti na verejných zhromaždeniach občanov – na zasadnutiach OZ, na predvolebných akciách. Väčšia účasť občanov býva na hromadných obecných akciách kultúrneho, športového či spoločenského charakteru, ktoré organizujú rôzne záujmové organizácie a spolky.

V aktivitách organizácií nastal v rokoch 2020 – 2021 menší útlm, ktorý súvisel s pandémiou COVID – 19 a z toho vyplývajúcich pandemických opatrení, keď sa ľudia museli skôr izolovať ako združovať. Časom si na to zvykli, ustala aj činnosť športová a kultúrna, žiaci a študenti sa niekoľko mesiacov vyučovali dištančne, nechodili do svojich škôl a tried – to všetko ovplyvnilo správanie ľudí aj v dobe, keď sa začal počet ochorení znižovať a prísnosť opatrení sa zvoľňovala.

2.5.1 Jednota dôchodcov Slovenska (JDS)

Organizácia JDS patrí u nás medzi tie početnejšie a najaktívnejšie. Dôchodcovia, ktorí už nie sú v stálom pracovnom pomere, majú dostatok času na mimopracovné aktivity a hojne ich využívajú. Vidno ich pri všetkých aktivitách v obci, na požiadanie vypomáhajú ich organizátorom, zapoja sa do dobročinných akcií, robia poriadkovú službu na športových či iných hromadných podujatiach, ale aj sami organizujú rôzne príťažlivé akcie pre členov svojej organizácie či v styku s inými základnými organizáciami JDS v okrese aj v iných lokalitách.

V tomto roku si organizácia pripomenula dve významné výročia – 30 rokov od založenia Klubu dôchodcov v Zemianskych Kostolnoch a 20. výročie založenia Základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v Zemianskych Kostolnoch. Je to naozaj úctyhodná doba, počas ktorej zorganizovali rôzne príťažlivé a zaujímavé akcie. Okrem už spomínaných, ktoré sú smerované skôr na aktivity v obci a mimo nej, udržiavajú vo svojich kolektívoch a pri pestovaní svojich záľub dobré a priateľské medziľudské vzťahy. Tie utužujú vzájomnými stretnutiami v klubovej miestnosti alebo vo väčšom zhromaždení v dome kultúry, ale časté sú aj výjazdy mimo obce, do prírody, na výlety. V tomto i minulom roku však týchto zábavných akcií bolo málo kvôli už známym dôvodom hygienického charakteru, preto aj stretávanie členov bolo veľmi skromné. Z príležitosti výročia si pripomenuli minulých 30, resp. 20 rokov spolu s udalosťami, ktoré sa vydarili, a osobami, ktoré v organizácii pracovali ako predsedovia, členovia výboru, či príslušníci tohto kolektívu. Bohatá činnosť im nielen spestrovala každodenné voľné chvíle, ale dala príležitosť aj vzdelávacej a športovej stránke, aj umeleckým vlohám členov v oblasti speváckych aktivít v súbore Borinka. Na čele organizácie stojí predseda Ing. Bronislav Bajgar.

2.5.2 Slovenský zväz zdravotne postihnutých (SZZP)

Základná organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých v Zemianskych Kostolnoch je v našej obci najpočetnejším združením, ktoré však združuje aj občanov z iných obcí v okolí – z Čerenian, Oslian, Bystričian. Tak, ako v ostatných organizáciách, aj v ZO SZZP sa práca rozbieha len sporadicky a pomaly, pretože členovia organizácie sú skupinou s vyšším stupňom ohrozenia na COVID-19, mnohí trpia chronickými ochoreniami, a sú teda viac ohrození vírusom. Napriek tomu sa radi stretnú na spoločných podujatiach v obci, alebo chodia na spoločné výlety na Slovensku, ktoré sa osvedčili, aj niekoľkokrát do roka. V tomto roku sa však činnosť takisto utlmila a členovia sa stretli len na pravidelnej schôdzkovej činnosti, či pri niekoľkých osobných návštevách členov, alebo pri brigádnickej činnosti napríklad na obecnom cintoríne. Predsedníčkou ZO SZZP je Bohdana Pilchová.

2.5.3 Telovýchovná jednota Slovan Zemianske Kostolany

Medzi organizácie s najdlhšou tradíciou patrí TJ Slovan Zemianske Kostolany. V roku 2020 si obec a športoví nadšenci pripomenuli už 70 rokov trvania organizovanej telovýchovy a v tomto roku sa konali spomienkové oslavy na túto udalosť. Samozrejme si zaspomínali na tých, ktorí stáli preukázateľne pri zrode futbalového oddielu i na tie desiatky až stovky ich nasledovníkov, ktorí organizáciu udržiavali v chode ako jej funkcionári, organizátori podujatí, zabezpečovatelia materiálnej starostlivosti, na prvom mieste však hráči a tréneri, ktorí za všetky tie roky neúnavne trénovali pre radosť svojich priaznivcov a získanie kondície, ale aj utuženie zdravia pre svoje telo.

To, že si dnes pripomíname začiatky futbalového oddielu, neznamená, že pred rokom 1951 sa u nás táto najrozšírenejšia hra s loptou nehrávala. Aj vtedy sa našlo dosť nadšencov, ktorí si našli čas a vzťah k futbalu, k pohybu a zážitku zo športového vzrušenia. Niektorí obyvatelia majú vo svojich archívoch fotografie, na ktorých sú ešte hráči bez dnešných vkusných dresov a bez vyhovujúcej obuvi. Mená mnohých sa nepodarilo rozlúštiť ani najstarším žijúcim fanúšikom futbalu v obci, mená niektorých a ich tváre odhaľujú len podľa rodinnej podoby alebo obdobia, v ktorom fotografie vznikli. Je to škoda, tak zanikajú mená aj spomienky na ľudí, ktorí s vervou pacovali na úseku športu, s nadšením zveľadľovali futbalový štadión, jeho vybavenie, zlepšovali svoje osobné futbalové majstrovstvo a posúvali svoje športové výkony.

Za posledných 70 rokov sa však zmenilo v našej TJ všetko – tak, ako my už nepoznáme na fotografiách aktérov vtedajšieho obecného futbalu, oni by zas ostali stáť pred bránou terajšieho futbalového stánku, s pôžitkom a nadšením by sa prebehli po dobre udržiavanom trávniku, obdivovali by materiálne vybavenie šatní a oblečenie na tréningy aj zápasy, priestory pre divákov. Určite by sa im páčila aj hra súčasných, ich obratnosť, práca s loptou, donedávna aj umiestnenie v tabuľke. To všetko je pekné a lákavé, no netreba zabudnúť, že v každej dobe išlo predovšetkým o konečný efekt – udržiavanie športového ducha, o radosť z pohybu u veľkej časti hlavne mužskej a chlapčenskej populácie počas všetkých tých desaťročí, keď sa v našej obci chodilo za zábavou aj na futbalové ihrisko.

Kto sleduje dianie v našom obecnom športe, určite si všimol, že okrem futbalu sa možno realizovať aj v prítlačlivom športe, ktorý sa pomaly v našej obci začína udomáčňovať a hľadá si stálych záujemcov i divákov – v tenise. Zlepšujúce sa materiálne podmienky, vstup do tenisovej súťaže aj lepšia propagácia tohto športu u nás spôsobili, že si naši obyvatelia – športovci aj diváci – našli cestu na tenisové kurty za domom kultúry. (Vid' kap. Šport)

2.5.4 Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (SZPB)

Stabilnou, i keď menej početnou organizáciou v našej obci, je Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Pracuje už desiatky rokov a je za ňou kus práce zameranej na udržiavanie protifašistickej tradície v povedomí obyvateľov Slovenska, aj na starostlivosť o vonkajšie hmotné pamiatky pripomínajúce pohnuté obdobia našich dejín – svetové vojny a odboj národa v SNP. Starajú sa o pamätníky v obci a ich okolie, čistia hroby obetí vojny na cintoríne, organizujú alebo sa podieľajú na organizovaní spomienkových osláv z príležitosti SNP a oslobodenia obce. Pre svojich členov často pripravujú a uskutočnia zájazdy na pamätné miesta bojov na Slovensku, pri ktorých sa oboznamujú s históriou týchto miest a bojov.

Dôsledky rozšírenia ochorenia na COVID-19 sa podpísali pod utlmenie všetkých oblastí života obce a samozrejme aj na činnosť spolkov a organizácií. Napriek tomu sa nezabudlo na pripomenutie si 76. výročia oslobodenia našej obce a 77. výročie vyhlásenia SNP, obe udalosti si zaslúžili polozenie vencov a kvetov členmi organizácie k pomníkom a na hroby padlých na cintoríne. Základnú organizáciu SZPB vedie Anna Komaneková.

2.5.5 Ďalšie združenia a záujmové kolektívy

Ďalšie združenia a záujmové kolektívy majú len obmedzený počet členov – niekoľko kynológov cvičí so svojimi psami na lúke pod horou, ktorú si na tento účel udržiavajú, v kaštieli pri škole, tzv. kišasonkinom, majú dielňu modelári, ktorí vyrábajú modely lietadiel.

Deťom a mládeži je určené združenie Lastovička, ktoré pracuje pri rímskokatolíckej farnosti a vyvíjajú naozaj zaujímavú a prospešnú činnosť. Svojimi aktivitami spetrovali život sebe, svojim rodičom aj priateľom. Veľmi populárna je výstavka z plodov zo záhrad v priestoroch kostola. Pretože náplň ich práce je najväčšou mierou smerovaná k záujmom detí, zorganizovali napríklad k Vianociam akcie zamerané zväčša na charitu. Uskutočnili každoročný lampiónový sprievod s názvom Martinské svetlo dobra, pomoci a vďačnosti, na ktorom prešli deti s rodičmi 5. novembra 2021 stredom obce až na tržnicu, kde ich čakalo malé občerstvenie. Tiež už tradične je organizovaná Dobrá novina – koledovanie v rodinách so zámerom vyzbierať finančné prostriedky ako pomoc pre africké deti. Vedúcou tohto združenia a hlavnou organizátorkou práce s deťmi je Ľudmila Čupcová.

3 Hospodárske pomery

3.1 Priemysel

V posledných rokoch sa situácia v stave priemyselných podnikov v našom regióne, a teda aj v našej obci, prudko mení. Zmeny prináša celková hospodárska politika štátu a následne v súčasnej dobe už nevhodné zameranie tohto regiónu na odvetvie baníctva a naň naviazanú energetiku, chémiu a strojárstvo, teda to, čo sa kedysi nazývalo ťažký priemysel. Tieto ťažiskové odvetvia dnes strácajú svoje postavenie, baníctvo a energetika sú v útlme a závody postupne znižujú stavy svojich zamestnancov. Prevádzkovať sa majú len do roku 2023, ostatné dva odbory tiež menia svoje štruktúry, objem výroby, postupne likvidujú nepotrebné budovy a zariadenia. Tieto zmeny sa preniesli aj na ne naviazané odvetvia – dopravu, pohyb zamestnancov a obyvateľstva, zmeny v zameraní stredného školstva, výstavby, v sociálnej oblasti.

Pre našu obec rozhodujúcou otázkou, ktorá sa v roku 2021 riešila, je zmena vykurovania bytov v hornej časti obce počnúc domom kultúry a materskou školou, aj v obytných domoch a bytovkách na Ulici kpt. Weinholda a na Ulici Jozefa Hagaru. Táto časť obce bola priamo napojená na centrálny zdroj vykurovania v ENO, takže sa už od roku 2020 naplno riešili možnosti zabezpečenia nového zdroja pre tieto stavby a domy. Prebehli rôzne rokovania na úrovni regiónu, VÚC Trenčianskeho kraja i štátu, ktorých výsledkom je, že spoločnosť Prievidzské tepelné hospodárstvo (PTH), ktoré odoberá teplo z ENO, bude ním zásobovať nielen Prievidzu, ale aj Nováky a Zemianske Kostolany. Práce na novom výrobcovi tepla pre túto spoločnosť sú len v začiatkoch, keďže sa plánuje po určenom termíne úplné odstavenie baní aj elektrárne.

Na území obce sú aj ďalšie závody a prevádzky – stavebný závod PORFIX – pórobetón vyrábajúci tvárnice, stavebné tvárnice vyrába aj XELLA Slovensko, s.r.o., stavebné práce vykonáva VYSTA, s.r.o., výrobou drevených paliet sa zaoberá firma OREPA, klampiarske a inštalatérske práce vykonávajú zamestnanci TB TECHNIKA, s.r.o., na Ulici kpt. Weinholda. Väčšina z nich sú malé firmy s niekoľkými zamestnancami, nevýrobná firma s početnejším osadenstvom je Vojenský útvar 1056 Zemianske Kostolany.

3.2 Živnostenské podnikanie

Drobní živnostníci sa zaoberajú prácami väčšinou v oblasti služieb – holičské a kadernícke služby ponúkajú tri kaderničky, ďalej pracujú v obci kozmetička, krajčírka na opravu odevov, masérске služby, cukrárka, kamenárstvo, autodoprava, opravovne áut, pneuservis, zámočnícke služby a kovovýroba. Počas trvania pandémie na COVID – 19 boli mnohé drobné prevádzky nariadením hygienika zatvorené, preto obec pristúpila k úľavám na splácaní mesačného nájmu za prenájom nebytových priestorov vo vlastníctve obce. Výška úľavy predstavovala sumu trojmesačného nájmu pre každého takéhoto živnostníka.

3.3 Poľnohospodárstvo

Po rôznych zmenách vo vlastníctve pozemkov, štruktúre a zameraní poľnohospodárskych podnikov, pri obrábaní pozemkov a ich využití v chotári obce, je napokon súčasný stav už pomerne stabilný a prehľadný. Väčšina poľnohospodárskej pôdy je vo vlastníctve doterajších súkromných vlastníkov, od ktorých si ju prenajímajú majitelia poľnohospodárskych firiem Majer pod horou, s.r.o. a POLNO VTÁČNIK, a.s.

3.4 Obchody

Službami osobitného posolania a charakteru sú aj obchody. V obci máme niekoľko druhov predajní – najviac je tých, ktoré ponúkajú potravinársky tovar (4), predajňa mäsa a mäsových výrobkov, druhá s týmto sortimentom je podniková predajňa v Majeri pod horou, predajne textilu (2), drogérie (2), kvetinarstvo, domáce potreby. K výpočtu patrí aj prehľad reštauračných a pohostinských služieb – motorest PROGRES, Hostinec u Olejku s ubytovacími službami, reštaurácie, pohostinstvá, ubytovacie zariadenia.

3.5 Doprava

Situácia vo verejnej doprave – autobusovej aj vlakovej – je stabilná, nemenia sa ani možnosti dostať sa do zamýšľaného cieľa svojej cesty, ani ceny cestovných lístkov a zľavy cestovného. Cestujúci si pochvaľujú aj zmeny v kultúre cestovania, čisté vlaky, no našlo sa aj niekoľko záporných poznatkov, napríklad slabá, niekedy žiadna nadväznosť jednotlivých spojov na

seba, prípadne zlá previazanosť vlakovej a autobusovej dopravy. Dopravu železnicou využívajú najmä cestujúci z radov školopovinnnej mládeže a seniorov, teda skupín, ktoré používajú dopravu vlakom zadarmo, či majú výhodné zľavy.

Stav komunikácií v obci vyhovuje potrebám obyvateľov, vo vybavení chodníkov pre chodcov došlo k zmenám, keď pribudli nielen na Ul. kpt. Weinholda spolu s novými parkovacími plochami, ale aj na Ulici Žulovská, kde boli opravené už jestvujúce, ale rokmi značne zničené. (Vid' kap. Výstavba obce)

4 Výstavba obce

Už sme si pomaly zvykli, že každý rok v našej obci dochádza k zmenám vo výstavbe a pripravujú či dokončujú sa rôzne potrebné objekty pre občanov a organizácie. Stavajú alebo opravujú ich jednotlivci, ale aj štátne či súkromné organizácie.

4.1.1 Prestavba budovy šatní na ihrisku TJ Slovan Zemianske Kostol'any

Ešte v jeseni 2019 sa začali prípravné práce na futbalovom ihrisku TJ Slovan Zemianske Kostol'any. Pretože za všetky roky, počas ktorých smerovali kroky futbalistov aj priaznivcov futbalu do časti obce, kde je umiestnené futbalové ihrisko s príslušenstvom, sa vo vzhlade, vybavení, úprave okolia a samotných priestorov zmenilo toho dosť, ale ešte mnoho zostalo bez potrebnej zmeny. A pretože aj pri každom postupe do inej (vyššej) súťaže si pravidlá vyžadujú iné podmienky a nároky, musí aj naša obec spĺňať určité kritériá aj čo sa týka úrovne a samotného vybavenia športoviska. Najväčšiu a pravidelnú starostlivosť si vyžaduje samozrejme plocha, na ktorej sa hrá a pravidelná úprava trávnik a ďalších častí ihriska. Zastaralé bolo už vybavenie budovy v areáli ihriska, ktorá slúžila na klubovú činnosť a priestor tu mali šatne a sprchy pre hráčov. Diváci mali síce primeranú prekrytú tribúnu so sedačkami, ale veľmi chýbali ďalšie potrebné zariadenia – slušne vybavené WC, ako aj miestnosť na občerstvenie, ktorá sa dovtedy nahrádzala bufetovým stánkom mimo hlavnej budovy. Tieto všetky potreby tak športovcov, rozhodcov, ako aj divákov, zahŕňal nový projekt prestavby a nadstavby doterajšej budovy s väčším rozšírením podlahovej plochy a novým vybavením vnútorných aj vonkajších priestorov. Pribudlo celé horné poschodie so spoločenskou miestnosťou určenou na rokovania, pre návštevy, aj na menšie stretnutie členov športových kolektívov a posilňovňa na tréningové procesy.

Slávnostné otvorenie prestavanej budovy šatní na futbalovom ihrisku TJ sa uskutočnilo 15. septembra 2021. Otvorenie nových priestorov zapadlo do osláv 70. výročia organizovaného futbalu v našej obci, aj osláv 690. výročia prvej písomnej zmienky o obci Zemianske Kostol'any.

4.1.2 Prestavba ubytovne ENO na byty

V súvislosti so zmenami vo vlastníckych vzťahoch s postupným útlmom výroby elektriny v závode ENO, prišlo k vedeniu podniku Slovenské elektrárne „a.s.“, neskôr ENEL-u, talianskej energetickej spoločnosti, k úsporným opatreniam smerujúcim k zbavovaniu sa nepotrebného majetku jeho odpredajom. Preto sa aj naša obec rozhodla odkúpiť niektoré ponúkané budovy na jej území, napríklad bývalú ubytovňu ENO na Ulici kpt. Weinholda. V posledných rokoch slúžila na prvotné nenáročné ubytovanie mladých rodín bez vlastných bytov.

Obec sa preto rozhodla zostať v tomto trende a po prestavbe a zmodernizovaní budovy sa od roku 2020 menila pred zrakmi obyvateľov nielen jej vonkajšia fasáda, kde zmeny neboli až také výrazné, ale hlavne vnútorná premena bývalých bunkových útvarov na byty s kompletnou výbavou a zariadením bola veľmi pekná a účelová. Stavba bola ukončená do konca roka 2021 a do užívania nájomníkom budú odovzdané jedno- , dvoj- a trojizbové byty na začiatku ďalšieho kalendárneho roka, takže spolu môže obec prideľovať o 12 nájomných obecných bytov navyše oproti doterajšiemu počtu.

4.1.3 Opravy v školských budovách

Ďalšie, tentoraz menej náročné práce, sa týkali opráv školských budov. V materskej škole opravili v pôvodnej budove MŠ dlhú chodbu, na ktorej zrekonštruovali omietky, rozvody elektriny, dvere s novými zárubňami, vymaľovali steny a stropy – všetko to prispelo ku skrášleniu pracovného prostredia a spríjemneniu práce personálu a detí.

Prázdninové obdobie využili pracovníci v základnej škole, kde sa takisto zamerali na opravu chodbových priestorov na 2. poschodí budovy. Obsah prác bol podobný ako v MŠ, teda úprava omietok na strope a stenách, nátery soklov, výmena svietidiel, nové keramické obklady na parapetoch okien. Celkový vzhľad chodby získal nový, svieži charakter.

4.1.4 Úpravy komunikácií

Časť chodníkov v našej obci je ešte stále v zlom stave, na čo občania dlhší čas upozorňujú. Obzvlášť riskantná, až nebezpečná bola chôdza po chodníku na Žulovskej ulici, pretože hrboľatý a popraskaný povrch bol nástrahou najmä vo večernej tme. Preto v letných mesiacoch 2021 vykonala domáca firma práce na odstránení starého povrchu a osadení nových obrubníkov a dlažbových kociek nielen na samotnom chodníku, ale aj na vjazdoch do domov medzi komunikáciou a novým chodníkom.

Veľmi významnou a dlho očakávanou stavbou na pozemnej komunikácii je vyriešenie chodníka a parkoviska v hornej časti obce pred predajňami drogérie a textilu. Chodník už bol veľmi narušený, parkovisko chýbalo úplne. Súčasťou priestoru je aj autobusová zastávka a parkovisko pred klubom dôchodcov, teda ide o väčší rozsah prác, keďže bolo potrebné riešiť aj odtok vody z budovy a pozemné úpravy svahu pred budovou. Spolu s novým osvetlením vzniklo naozaj pekné miesto na začiatku obce.

Do oblasti dopravy v obci patria ďalšie práce spadajúce do roka 2021 – namontovanie dopravných zrkadiel na križovatkách na Ul. Boženy Němcovej a Ul. domovina, výmena poruchových meračov rýchlosti na začiatku obce, či osvetlenie cesty na úseku medzi železničnou stanicou a bytovkami pod horou.

Mnoho v prospech vzhľadu obce robia jej pracovníci. Starajú sa o čistotu v obci, kosia trávnaté plochy, vysádzajú a ošetrojú stromy a kry. Ochotné ruky žien z niektorých organizácií vysádzajú kvety do kvetinových záhonov na niektorých miestach a pred obecnými budovami, vyhrabujú trávniky.

5 Sociálne pomery

Sociálna oblasť sa dotýka každého občana bez rozdielu veku, postavenia či zaradenia v spoločnosti alebo v zamestnaní. Niektoré opatrenia sa nás dotýkajú, ani si to neuvedomujeme, niektoré si dáme vysvetliť a nad inými len mávneme rukou. Práve tento

posledný prístup nás často zaskočí, pretože keď spadneme do skupiny, ktorá má ťažkosti v akejkoľvek oblasti, potrebujeme pomoc úradov, zákonov, jednotlivcov.

Štát svoje sociálne zásahy smeruje na rôzne strany, pomáha rodinám, deťom, zamestnancom aj seniorom. Každý rok dochádza v tejto oblasti k značným zmenám v legislatíve, finančných záležitostiach, nových zákonoch a vyhláškach.

Sociálne problémy v našej obci rieši komisia sociálnych vecí a bytovej politiky. Na svojich zasadnutiach sa zaoberajú rôznymi žiadosťami, ktoré sa týkajú poskytnutia finančného obnosu na výpomoc jednotlivcom alebo rodinám. Sú to jednorazové dávky, ktoré sú určené pre dospelých aj deti a majú za cieľ vypomôcť pri prechodných alebo nečakaných udalostiach rodinám alebo jednotlivcom, ktorí sa ocitli v hmotnej núdzi. Každoročne prebieha v obci akcia pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Naším starším občanom (nad 80 rokov) bola darovaná Obcou Zemianske Kostolany poukážka na voľný nákup tovaru podľa vlastného výberu v hodnote 10.- eur v predajni COOP Jednota Prievidza. Komisia zabezpečila a odovzdala seniorom 98 poukazov s venovaním.

Dňa 2. 10. 2021 členky komisie zorganizovali charitatívny zber obnoseného šatstva v Dome kultúry SNP v Zemianskych Kostolánoch. Po ukončení zberu spolu s rodinnými príslušníkmi odviezli šatstvo do Charity – dom sv. Vincenta na Košovskej ceste v Prievidzi.

V oblasti bytovej politiky sa komisia venuje prideľovaniu obecných bytov záujemcom, ktorí si podali žiadosť. Komisia vedie poradovník čakateľov na byt a posudzuje naliehavosť poskytnutia bytu, resp. splnenia podmienok na jeho pridelenie. Ďalej obec vedie poradovník na pridelenie garáží a stavebných pozemkov.

V prospech obyvateľov obce posudzuje komisia ďalšie žiadosti – o pridelenie opatrovateliek zdravotne ťažko postihnutým občanom, v roku 2021 pracovalo na tomto poste 7 opatrovateliek, ktoré sa starali o 9 odkázaných ľudí. Obec okrem toho poskytla záujemcom príspevok na stravovanie, ktorý im pomohol pri odoberaní stravy z miestnych reštauračných zariadení.

Minimálna mzda v roku 2021 predstavovala 623.- eur mesačne, priemerná mzda v krajine predstavovala 1 211,00 eur. Výška životného minima pre rok 2021 bola od 1. júla 218,06 eur mesačne pre jednu fyzickú osobu. Priemerný dôchodok dosiahol výšku 512,50 eur.

5.1 Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť o obyvateľov obce zabezpečujú rovnakí lekári ako v uplynulých rokoch – pediatrička MUDr. Jana Takáčová, obvodný lekár pre dospelých MUDr. Anton Marcinka a v ENO MUDr. Jana Gogová a stomatológ MUDr. Stanislav Kmeť. Obyvatelia obce môžu podľa vlastného uváženia využívať aj služby lekárov v iných strediskách, podobne ako pacienti z iných miest a obcí môžu navštevovať lekárov u nás, takže už neplatí striktná rajonizácia ako kedysi. K lekárom - špecialistom musia pacienti vycestovať do odborných ambulancií v Novákoch, Prievidzi, prípadne do nemocníc v Bojniciach, Partizánskom, ale aj do vzdialenejších miest – Martina, Trenčína, Banskej Bystrice, Bratislavy – podľa druhu ochorenia alebo typu zákroku. Chronicky chorí, či stavy po úrazoch, prípadne operáciách, sa doliečujú v liečebných zariadeniach, ktoré poskytujú kúpeľnú starostlivosť. Miesto na kúpeľnú liečbu si vyberá pacient sám. Zdravotné poisťovne uhrádzajú celú liečbu len na vybrané diagnózy, v ostatných prípadoch preplatia len liečebné procedúry, stravu a pobyt si

hradí pacient sám formou spoluúčasti, alebo v prípade solventných záujemcov môžu ísť na liečenie ako samoplatcovia.

Sú aj zamestnávateľia, ktorí pre svojich zamestnancov zakúpia rekondičné pobyty v trvaní niekoľkých dní, tie slúžia na regeneráciu síl pracovníkov v náročnejších povolaniach. Treba ale podotknúť, že ich nie je veľa, a tak jediným obdobím, kedy ľudia relaxujú, bývajú letné prázdniny. Počas nich sa v uplynulom a v tomto roku síce ponúkali možnosti na zahraničné aj domáce dovolenky, ale v záujemcoch stále pretrvávala obava z cestovania lietadlom pre ešte neodoznávajúcu pandémiu, takže mnohí radšej volili domácu dovolenku v zaujímavých lokalitách. Niektorí sa obmedzili časom, chodili len na rozšírené víkendové pobyty na horách či pri vodných plochách, na kúpaliskách, akvaparkoch, alebo zvolili jednoduché výlety bez ubytovania na návštevu pamätihodných miest na Slovensku alebo v blízkom zahraničí. Ten istý obraz sa naskytl pri pohľade na záujem rekreantov o zimné dovolenky, na lyžiarskych svahoch sa prehánalo oveľa menej lyžiarov ako v iných rokoch pred pandémiou, časť záujemcov odchádzala do lyžiarskych stredísk v zahraničí, kde boli lepšie podmienky na lyžovanie, ale aj tieto strediská hlásili menší záujem, niektoré sa preto rozhodli neotvoriť sezónu.

Obec mala k 31. 12. 2021 v evidencii trvalého pobytu 1742 občanov, z toho 845 mužov a 897 žien. Do života sme privítali 17 novonarodených detí, ale na druhej strane sme sa rozlúčili s 28 spoluobčanmi (15 mužov, 13 žien). Najstaršia zomrelá občianka mala 92 rokov, najmladší 43, spáchal samovraždu.

6 Kultúra

Rozšírenie ochorenia COVID-19 aj na rok 2021 zapríčinilo, že sme zažívali nevšedné prežívanie dní v práci aj voľného času. Menej sme sa sústreďovali na prežívanie času v kolektívoch – do práce museli chodiť tí pracovníci, ktorí nemohli využívať inštitút práce z domu, voľný čas sme trávil vo svojich domácnostiach, pretože v určitých obdobiach platili prísne protipandemické opatrenia s obmedzením stretávania ľudí vo väčších kolektívoch. Nekonal sa teda tradičné podujatia ani v kultúrnej oblasti s výnimkou niekoľkých týždňov v letnom a jesennom období. Z dôvodu epidemiologickej situácie sme mohli zabudnúť na novoročný koncert, ani fašiangy sa neorganizovali. Dom kultúry bol v prvom polroku väčšinou zatvorený, neboli svadby, predaje, schôdze, len zasadnutia OZ sa konali pravidelne, za prísnych epidemiologických príkazov a zákazov. Pomaličky sa (podľa covidového automatu) začínali rozbiehať spoločenské a kultúrne akcie, ale až na konci júna.

6.1.1 Výročie obce

Aj každoročné Dni obce sa konali v oklieštenom rámci – v sobotu 3. júla 2021 odpoľudnia sa uskutočnila vernisáž výstavy obrazov maliarov z nášho regiónu v galérii na poschodí renesančného kaštieľa. Svoje maľby vystavoval neprofesionálny výtvarník Stanislav Obuch z Valaskej Belej, vo väčšine to boli krajinky a zátišia z Valaskej Belej a širšieho okolia. Absolventka SUŠ Trenčín Vanessa Švecová z Handlovej a výtvarníčka Mária Škarbová z Čerenian vystavovali iba niekoľko obrazov a obrázkov, ktoré zaujali použitou technikou, posledná z autorov sa predviedla ukážkou moderného umenia – obraz vytvorila formou liatia farieb. Výstava trvala do septembra 2021.

Odpoludnie vyplnil koncert komorného dua MUSICA TEMPORIS v obsadení Matej Tkáč – violončelo, Marta Gáborová – klavír. Koncert sa konal v rámci kultúrnych podujatí prebiehajúcich pod názvom Klasika na hradoch, zámkoch a kaštieloch a organizovalo ho Regionálne kultúrne centrum Prievidza (RKC) spolu s obcou Zemianske Kostolany za finančného príspevku Hudobného fondu Musica Trend Slovakia.

Ďalší koncert, ktorý sa konal v rámci výročia obce, bol tentoraz určený pre iné skupiny poslucháčov, pretože na ňom vystúpili obľúbení Kašubovci s populárnymi melódiami. Konal sa 1. septembra 2021 vo veľkej sále DK SNP z dôvodu nestáleho počasia, hoci bol naplánovaný tiež na nádvorí kaštieľa. Diváci ocenili výkon účinkujúcich nielen srdečným potleskom, ale chytľavé melódie ich povzbudili do veselého tanca.

Do rámca podujatí k 690. výročiu prvej písomnej zmienky o obci zapadá aj ďalšie spomienkové a hlavne zábavné podujatie, ktoré sa odohrávalo vonku, v prírodnom prostredí parku v okolí renesančného kaštieľa. Pekné, slnečné odpoľudnie v nedeľu 15. augusta 2021 vylákalo zo svojich bytov a domov časť našich obyvateľov, ktorí využili možnosť posediť si s priateľmi a rodinami na letnom pikniku pri pripravených stoloch, na prinesených dekách, alebo len tak, prechádzkou po priestoroch parku. Program bol pripravený hlavne pre deti, ktoré zabávalo Vranovské chodúľové divadlo rozprávkovým predstavením O čertoch, vodníkoch a podvodníkoch. Dospelí sa dobre cítili pri populárnych piesňach hudobnej skupiny AT BAND z Hlohovca. Občerstvenie si účastníci podujatia mohli priniesť sami, ale predávali sa aj pečené klobásy, palacinky, dolky, nápoje alkoholické aj nealkoholické, cukrová vata. Pre deti boli pripravené nafukovacie atrakcie, kde sa mohli dosýta vyšantiť.

6.1.2 Krížovkárska súťaž

I keď u nás krížovkársky krúžok už nepracuje, obec a dom kultúry je spoluorganizátorom Majstrovstiev Slovenska v riešení krížoviek a hádaniek. V tomto roku prebiehal už ich 38. ročník za účasti súťažiacich z celého Slovenska, ktorí sa zišli v našom DK SNP v dňoch 4. a 5. septembra 2021. V sobotu prebiehala súťaž v riešení krížoviek a hádaniek v rámci Majstrovstiev Slovenska, v ktorej zvíťazil Lucián Gonda z Chminian v krížovkách a Miroslav Ploščica z Košíc v kategórii hádaniek. V nedeľu prebiehal 46. ročník Turnaja hornej Nitry, kde súťažiaci riešili súťažné krížovky v kategórii A, B a hádanky tiež v oboch kategóriách. Organizátorom turnaja bol krúžok Bôbari z Prievidze.

6.1.3 Vianoce

Pokračovali sme v privátnom prežívaní Vianoc vo svojich domácnostiach ako v minulom roku, keď sa nekonali žiadne spoločenské akcie, večierky, vianočné trhy, koledovanie. Deti si užili len príchod Mikuláša, ktorý ako vždy navštívil osadenstvo v materskej škole aj seniorov v miestnom domove dôchodcov. Mikuláš potešil deti aj dospelých priamo na uliciach, kde im rozdával sladkosti. Po obci sa presúval ako v minulom roku na vysvietenom hasičskom aute, z miestneho rozhlasu zneli vianočné piesne a oznamy o mieste pohybu Mikuláša, aby deti mohli vyjsť pred svoje domovy v príhodnom čase a nemuseli čakať na jeho príchod vonku na zime. Mikuláš so sprievodom a hasičmi vytvorili príjemnú, veselú atmosféru predznamenantú nastávajúce Vianoce.

Starostka obce Ing. Jana Školíková sa cestou miestneho rozhlasu prihovarila k občanom vo sviatočných chvíľach dvakrát – 1. januára 2021, keď im želala šťastie a úspechy v Novom roku a celom roku 2021, druhý raz sa obrátila na obyvateľov obce vo večernom čase 24. decembra 2021, na Štedrý večer, s práním pokojných Vianoc.

6.1.4 Stavanie mája

Tradičnou májovou zábavkou je na väčšine územia Slovenska postavenie mája. Oslávi sa ním príchod jari a v niektorých oblastiach a obciach sa ešte zachoval ten pôvodný zvyk postavenia mája – vysokého ozdobeného stromu venovaného mladým dievčatám, ktorým mládenci takto prejavujú záujem o ne. Doba sa však zmenila a dnes sa stavanie mája stalo obradnou záležitosťou celého mesta či obce a strom zvyčajne stojí pred významnými budovami – obecným úradom, kultúrnym domom, administratívnou budovou podniku, alebo, ako u nás, na ktoromkoľvek dobre viditeľnom mieste v obci. Ani máj nestavajú ako kedysi, teda pod rúškom tmy a celkom potichu, aby dievča pri prvom pohľade na dvor alebo ulicu pred domom zbadalo, aký máj jej postavili chlapci alebo vyvolený mládenec. Dnes sa máj stavia za denného svetla, aby všetci zúčastnení videli námahu a šikovnosť našich mužov, za nadšeného obecnstva a s programom, v ktorom potešia spevom a tancom členovia folklórneho súboru Domovina, prípadne niektoré kapely – ľudovky aj dychovky.

Tohtoročné stavanie mája sa uskutočnilo 30. apríla 2021. Tentoraz v inej forme – bez akejkoľvek propagácie a programu pre zúčastnených, keďže sa ešte stále nachádzame v núdzovom stave, síce môžeme vychádzať na ulicu, do zamestnania, škôl, obchodu, aj na niektoré športoviská, ale verejné podujatia s väčším počtom zúčastnených, akým je aj stavanie mája, nie sú ešte povolené. Na miestnej tržnici sa tak stretli len priami aktéri postavenia tohto symbolu jari – hasiči v uniformách, ktorí pred zrakmi niekoľkých zhromaždených občanov postavili dievčatám a ženám v obci pekne vyzdobený strom.

6.2 Miestna knižnica

Miestna knižnica v našej obci je trvalou súčasťou jej obecnej kultúry. Nepracuje len v oblasti výpožičiek a obstarávania kníh, ale vedúca knižnice Andrea Kopálová organizuje aj samostatné akcie v knižnici, aj sa podieľa na organizovaní ďalších verejných a spoločenských podujatí. Nebolo by správne tvrdiť, že práca v knižnici neutrpeľa rozšírením choroby COVID-19, pretože aj na tomto úseku, ako v celej kultúre, sa organizovali podujatia, pri ktorých sa stretávali väčšie skupiny ľudí. V období, keď boli čiastočne uvoľnené protipandemické opatrenia, čitatelia navštevovali knižnicu a vypožičiavali si knihy, ktorých register sa každoročne obnovoval a rozširoval. Knižnica slúžila všetkým – deťom, dospelým aj seniorom. V prípade, že sa hľadaná kniha v knižnici nenachádzala, bola jej vedúca ochotná a schopná nájsť a vypožičať ju pre konkrétnemu záujemcu z inej knižnice. Túto možnosť využívali najmä študenti ku svojmu štúdiu.

Jednu z aktivít, ktorými knižnica vyplňala spoločenské požiadavky, zamerali pracovníčky domu kultúry, a teda aj knižnice, na pomoc a pozornosť seniorom. V niektorých obdobiach – v októbri a decembri – venovali svoje úsilie snahe o spríjemnenie života vekovo starším a starým obyvateľom, ktorí prežívali svoje dni v spoločnosti rovesníkov v zariadení domova dôchodcov v našej obci. V októbri pri príležitosti Mesiaca úcty k starším ich potešili drobnými darčekom, ktoré im doviezli do domova. Vo vianočnom období sa vždy zvýši záujem o obdarovanie starších ľudí, najmä tých, ktorí žijú v sociálnych zariadeniach. Aj v tomto roku sa mnohí spoluobčania zapojili do akcie pod názvom Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok?, keď do domu kultúry nosili krabice od topánok s pozornosťami pre klientov domova dôchodcov v našej obci. A keďže prinesených darčiek bolo viac ako obyvateľov domova, zvyšok bol odovzdaný osamelým občanom vo vyššom dôchodkovom veku.

Do akcie sa zapojili aj pracovníci a žiaci miestnej základnej školy, ktorí tiež prispeli svojimi krabičkami pre seniorov v domove dôchodcov.

7 Cirkevný život

Cirkev a jej predstavitelia sa bez väčších výhrad podriaďovali nariadeniam hygienikov v organizovaní verejných zhromažďovacích akcií, a teda v určitých týždňoch a mesiacoch bola návštevnosť na bohoslužbách regulovaná počtom účastníkov, ba až prerušená.

Veľká noc prebiehala v kostoloch tak, ako vlani. V záujme nezvyšovania počtov nakazených a počtu pacientov s COVIDOM v nemocniciach, ale aj zamedzovania rýchleho šírenia nákazy, ešte v mesiaci februári sa zaviedol núdzový stav spolu so zákazom vychádzania, opatreniami v školách a zatvorením kostolov, ku ktorému prišlo postupne, keď sa najskôr znižovali počty veriacich na bohoslužbách a riešili ich usmernenie pri sedení v laviciach. Nasledovné zatvorenie kostolov veriaci rešpektovali, ale v televíznom spravodajstve a následne aj v tlači zverejnili priestupok z našej rímsko-katolíckej farnosti - návštevu 15 osôb v kostole počas sviatku Troch kráľov 6. 1. 2021, ktoré si údajne – podľa vysvetlenia kňaza Mgr. Holbaya – prišli do predsiene kostola po svätenú vodu a kriedu na posvätenie svojich domov a bytov. Porušili tým nariadenie hygienikov, ktorým sa zakazujú návštevy veriacich v kostoloch.

Na Veľkú noc sa prísne opatrenia zmiernili a počas veľkonočných dní – v piatok, sobotu, nedeľu a pondelok – za obmedzenej, vopred naplánovanej účasti mohli veriaci navštíviť kostol za účelom „individuálnej duchovnej starostlivosti“ poskytovanej kňazom. Pomery sa uvoľňovali pomaly, postupne podľa jednotlivých oblastí a za aktuálnej pandemickej situácie. V júni už bez väčších obmedzení, ale s prekrytím dýchacích ciest navštevovali veriaci kostoly, ešte s prihliadnutím na možný počet obsadených miest.

7.1.1 Koncerty

V nezvyčajnej atmosfére sa vždy konajú koncerty vážnej hudby. V roku 2021 ich bolo niekoľko:

Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi a. v. v spolupráci s Konzervatóriom v Žiline usporiadal dňa 14. augusta 2021 koncert duchovnej hudby, na ktorom vystúpili hudobní umelci, pracovníci z konzervatória. Predniesli diela J. S. Bacha, G. F. Händla, A. Dvořáka a ďalších skladateľov, ktoré vznikli prevažne v čase baroka a romantizmu. V hre na organe a klavíri sa predstavila Marta Gáborová a známe piesne so sakrálnym obsahom interpretoval Peter Ripka.

V nedeľu odopoludnia 19. septembra 2021 sa v rímsko-katolíckom kostole sv. Jána Krstiteľa uskutočnil koncert sakrálnych hudby v podaní hudobníkov a spevákov z Konzervatória v Žiline. Koncert sa odohral v nevšednom prostredí – v priestoroch kostola boli rozmiestnené a vystavené obrazy veľkoformátových fotografií zobrazujúcich výjavy z prírody. Spojenie zložiek – obraz, slovo, hudba – malo sakrálny motív pripomínajúci kresťanské hodnoty.

7.1.2 Vychádzka ku kaplnke Panny Márie

Veriaci rímsko-katolíckej cirkvi sa v sobotu 14. augusta 2021 zhromaždili ako každý rok na pietnom mieste pri kaplnke Panny Márie na Ulici pod horou, kde sa spoločne s miestnym kňazom Mgr. Mariánom Holbayom pomodlili a zaspievali si.

7.1.3 Inštalácia zborového farára

Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi a.v. (ECAV) v Zemianskych Kostol'anoch pozval na 18. septembra 2021 svojich veriacich aj predstaviteľov obce, zástupcov rímsko-katolíckej cirkvi v obci aj zástupcov z iných cirkevných inštitúcií a zborov, aby boli účastníkmi a svedkami slávnostného vymenovania a uvedenia do úradu – inštalácie zborového farára Mgr. Emila Hankovského, ktorý prišiel do našej evanjelickej farnosti ako kaplán v októbri 2018. Za našu obec sa tohto obradu zúčastnila a v mene občanov farárovi zablahoželala starostka obce Ing. Jana Školíková.

Dňa 7. novembra 2021 (v nedeľu) sa v evanjelickom kostole a.v. konali Služby Božie, na ktorých si v slávnostnej atmosfére a s účasťou pozvaných hostí pripomenuli 285. výročie otvorenia chrámu, ktorý dodnes slúži veriacim zo širokého okolia.

8 Školstvo

8.1 Materská škola

Činnosť detí aj personálu materskej školy je pestrá a zaujímavá, aby sa všetci vo svojej škole cítili dobre. Pedagogické pracovníčky už vedia, čím najviac zaujmú svojich zverencov, preto využívajú aj možnosť zavolať do škôlky na zábavné vystúpenia a divadielka aj aktérov z iných zdrojov. Hravou formou plnia ciele stanovené v školskom vzdelávacom programe, ktorý obsahuje viac oblastí – vzdelávanie, obratnosti, telesná a športová zdatnosť, udržiavanie zdravia, rozvíjanie celkovej zručnosti a inteligentnej úrovne detí v každom veku. V roku 2021 sa zamerali na vypestovanie správnych vzťahov medzi deťmi, utužovanie kamarátstva, upevňovanie kolektívu triedy. Bolo ťažké vôbec rozbiehať nejakú ucelenú tému, pretože situácia s pandemiou spôsobila, že deti do škôlky nechodili pravidelne, triedy boli neúplné. Situácia sa zlepšila až začiatkom ďalšieho školského roka, no ani vtedy ešte nedosiahla úroveň pred pandemiou. Aj napriek tomu možno konštatovať, že deti majú vždy rady divadielka, ktoré im predvádzali napríklad členovia skupiny Natraky pod názvom Ako namaľovať dúhu, alebo skupina Slniečko predstavenie Malí huncúti.

V rámci environmentálnej výchovy sa škola zameriava nielen na udržiavanie čistého a zdravého prostredia v škole a okolo nej, ale vedú deti od najmenej skupiny, aby si uvedomili, čím poškodzuje naše životné prostredie a v rámci výchovy správneho vzťahu k svojmu okoliu a ochrane prírody sa učia, ako narábať s odpadom, aké druhy odpadu vyprodukuje človek, domácnosť, ako ho triediť, uskladňovať, odovzdávať.

Jesenné obdobie prináša úrodu a aj MŠ každý rok zareaguje poučnými aktivitami, ktoré sa týkajú zeleniny, ovocia a v rámci svojich možností všeličo z nich vyrábajú.

V závere kalendárneho roka je v škôlke veselo – blížia sa Vianoce, deti nacvičujú program, ktorý potom predvedú Mikulášovi. V tomto roku aj napriek okolnostiam znova prišiel Mikuláš aj v sprievode čerta, aby potešil a obdaroval deti sladkými drobnosťami.

S nacvičeným programom boli deti MŠ potešiť starkých v Domove sociálnych služieb v Zemianskych Kostol'anoch pri príležitosti Mesiaca úcty k starším aj pred Vianocami, keď im okrem programu venovali aj darčeky k Vianociam.

Personál MŠ tvorí 7 pedagogických pracovníčok, z toho 6 učiteliek a riaditeľka Ľubica Pastieriková, 2 prevádzkové pracovníčky, vedúca školskej jedálne a 2 kuchárky. Deti sú rozmiestnené v troch triedach s celodennou prevádzkou, v jednej triede sú deti s poldennou

prevádzkou. Zriaďovateľom školy je obec, škola nemá právnu subjektivitu, ekonomicky aj personálne patrí pod vedenie obce.

8.2 Základná škola

V odlišnom postavení je základná škola v obci, ktorej zriaďovateľom je tiež obec, ale keďže má právnu subjektivitu, hospodárenie školy aj personálne otázky sa riešia samostatne. Škola je plnoorganizovaná, no počty žiakov sú nižšie, ako by zvládla. Navštevuje ju 135 žiakov v deviatich triedach, o ktorých sa stará 18 pedagogických pracovníkov, 3 v školskom klube detí, 2 asistenti učiteľa a 8 prevádzkových zamestnancov – ekonómka, školník, upratovačky, vedúca ŠJ a kuchárky. Na čele kolektívu zamestnancov školy stojí riaditeľka školy Mgr. Jana Demešová, jej zástupkyňou je od 1. septembra 2021 PaedDr. Gabriela Šestáková.

Vyučovanie v roku 2021 prebiehalo v dvoch odlišných polrokoch. Hoci sa vyučovalo v dvoch školských rokoch, spôsob vyučovania aj problémy s ním spojené boli rovnaké. Časť vyučovacích týždňov a mesiacov sa vyučovalo prezenčne, teda v triedach a v škole, časť dištančne, čiže on-line formou a doma. Bolo to východisko z núdze, s ktorým sa mnoho rodičov, učiteľov aj detí nestotožnilo. Aj mimoškolská činnosť vyzerala úplne inak ako v iných rokoch, vo väčšine roka aktivity mimo vyučovacej doby ustali, alebo sa úplne zastavili. Preto je ich výpočet dosť strohý – v rámci vyučovacích hodín sa v 1. – 4. ročníku zamerali na prehľbovanie vzťahu detí k čítaniu a ku knihám, a hlavne na čítanie s porozumením, či zisťovanie, ako sú deti pripravené a schopné prečítať text interpretovať. Vyučujúci zahrnuli do týchto úloh aj návštevnosť miestnej knižnice a školskej knižnice a samostatnosť v orientácii medzi knižničnými regálmi.

V rámci environmentálnej výchovy sa v mesiaci apríli škola zapojila ako každý rok do akcie Deň Zeme aktivitou vedúcou ku skrášleniu životného prostredia v okolí svojej školy, brigádnickou formou skrášľovali zelené časti, čistili aj chodníky a vysádzali novú zeleň – kríky a stromčeky.

Súťaži, ktorých sa zúčastnili, bolo tentoraz menej – žiaci boli úspešní v geografickej a biologickej olympiáde, v Pytagoriáde a vo výtvarných súťažiach.

Nový školský rok priniesol viac aktivít – plnili ciele a úlohy v rámci projektov, do ktorých sa škola zapojila. Časť z nich má presah aj do jarného obdobia ďalšieho kalendárneho roka. Environmentálny podtext má projekt Zelená škola, ďalšie projekty – Adoptuj si kravičku, Zdravý životný štýl, aktivita Hovorme o jedle, Svetový deň srdca, Svetový deň mlieka v školách – boli zamerané na propagáciu zdravého životného štýlu. Podobný cieľ mali aj projekty a akcie v rámci súťaží v škole odhaľujúcich nebezpečenstvo užívania zakázaných látok – drog – a udržiavanie a starostlivosť o vlastné zdravie. V celoslovenskej súťaži Červené stužky podporujúcej zdravie a boj proti AIDS sa škola umiestnila na 10. mieste, čo je vynikajúci výsledok.

Ďalšie školské aktivity boli zamerané na posilnenie telesnej zdatnosti a na prevenciu šikanovania. Žiaci sa s vyučujúcimi pripravovali na vedomostné olympiády – technické, dejepisné, olympiádu slovenského jazyka, anglického jazyka, Pytagoriádu.

Z uvedeného prehľadu možno konštatovať, že deti majú pestré záujmy, pedagogickí pracovníci vynakladajú mimoriadne úsilie v prvom rade na hlavné ciele vo výchove a vzdelávaní, ale aj pri vytváraní priateľných podmienok, v ktorých všetci žijú a pracujú počas doby, keď sú súčasťou širokého kolektívu zamestnancov a žiakov obývajúcich budovu školy.

9 Šport

9.1 Futbalový oddiel

Hneď na úvod sa treba zamyslieť nad športovým vývojom v našej obci. Hoci počas neho dominoval futbal, nebolo to vždy len výlučne toto odvetvie športu, i keď táto kolektívna hra strhla v každej dobe najväčší počet záujemcov a hlavne aktérov. Futbal hrávali v našej obci už dávno predtým, ako sa začali organizovať a hrať aj súťažne. Ani futbalové ihrisko nebolo vždy na mieste, kde je teraz, o jeho vybavení a údržbe sa nedá ani hovoriť.

V tomto roku sme oneskorene vinou pandémie na COVID -19 oslávili okrúhle 70. výročie organizovaného futbalu v našej obci. V rámci tohto výročia sa odohralo viac pekných akcií športového charakteru, ktorými sa zviditeľnili športovci z našej obce a TJ Slovana. Za to obdobie od r. 1951 dodnes sa vo futbalových dresoch vystriedalo úctyhodné množstvo chlapcov a mužov, ktorí v súťažnom zápole reprezentovali svoje rodiny, priateľov a našich občanov. Výsledky ich práce raz potešili, inokedy zarmútili, ale vždy nastupovali na trávnik s vervou a nasadením. Tréneri vychovali celé generácie športovcov, ktorí si utužovali zdravie, ale vychovávali ľudí aj ku vzájomnej pomoci, ohľaduplnosti, zmysluplnému využívaniu voľného času.

Jesenná časť ročníka 2020/21 bola prerušená v októbri 2020 počas druhej etapy pandémie ochorenia COVID-19. Čakalo sa, kedy a za akých podmienok sa súťaž znova rozbehne. Prvý víkend, kedy futbalisti vybehli na trávnik pred svojich priaznivcov, bol naplánovaný na 29. až 30. mája. 2021. Futbalové kluby a samotní futbalisti odohrajú aj dohrávky z prerušenej jesennej časti, aby súťaž bola úplná, a súčasne budú hrať zápasy jarného kola ročníka 2020/21. Vlnajší ročník 2019/20 sa uzavrel po odohratí piatich zápasov, po celkovom vyhodnotení sme obsadili 6. miesto v tabuľke s bilanciou sedem víťazstiev, dve remízy a šesť prehier so skóre 30 : 30 a ziskom 23 bodov. Výsledky sú možno skreslené, pretože vinou prerušenia súťaže z dôvodu pandémie sa vlastne odohrala iba polovica naplánovaných zápasov. Jesenná časť súťaží sa začala v poslednú v májovú nedeľu a uzavrela sa v novembri. Po 15. kole jesennej časti sa však náš tím ocitol na predposlednom mieste tabuľky, keď dvakrát vyhrali, trikrát remizovali a v deviatich zápasoch odišli z ihriska s prehrou. Získali spolu len 9 bodov.

Vedenie oddielu si predsavzalo viac sa venovať detským a mládežníckym družstvám, aby vychovali vlastných odchovancov, dôstojne reprezentujúcich náš futbal, ktorý v septembri 2020 oslávil 70 rokov vo farbách nášho klubu a v nových priestoroch vybudovaných z obecných prostriedkov a odovzdaných do užívania v tomto roku.

9.2 Tenisový oddiel

Už viac rokov je u nás hojne navštevovaný areál tenisových kurtov v blízkosti domu kultúry. Záujemcovia o tento druh športu sa začali aktívne prejavovať iba pár rokov dozadu, dovtedy kurty zívili prázdnotou, i napriek snahe niektorých jednotlivcov o propagáciu tohto športu.

Začiatky ich aktivít boli doslova rekreačné, neorganizovali sa do športového oddielu, ich činnosť vyplývala naozaj z amatérskej pohnútky zahrať si tenis, ale ku ich chvále patrí, že sa začali starať o kurty, zveľaďovali ich povrch, dbali o oplotenie a uzavretie športoviska, aby sa naň nedostali nepovolané osoby. Časom pribudla aj snaha vedenia obce o rozšírenie záujmu mladých obyvateľov o šport, v tomto prípade o tenis. A keď sa našli ochotní a šikovní ľudia,

začali pravidelne trénovať a starať sa nielen o kurty, ale aj o priľahlé miestnosti v dome kultúry, ktoré slúžia ako klubovňa, sklad a sociálne zariadenia, stanovil sa správca objektu, prevádzkový poriadok, bola určená aj finančná úhrada za používanie športoviska.

1. mája 2021 sa pre verejnosť sprístupnilo nové športovisko s dvoma antukovými dvorcami, šatne so sprchami, aj zapožičanie pomôcok je k dispozícii. Keď už boli všetky náležitosti okolo miesta vybavené, prišlo na rad organizačné usporiadanie športovcov. Zo skupiny nadšených neorganizovaných amatérov sa stal tenisový klub s názvom TK Rešpekt Zemianske Kostolány. Táto formácia sa prihlásila do okresnej súťaže 2. amatérskej ligy, z ktorej postúpili po dobrých výkonoch do 1. hornonitrianskej ligy. Predstavili sa aj pred domácimi priaznivcami, priateľmi a rodinnými príslušníkmi na domácom turnaji, ktorého víťazom sa stal Igor Oršula.

10 Mimoriadne udalosti

10.1 Pandémia COVID-19

Hoci sme na sklonku roka 2020 v kútiku duše všetci očakávali, že pandémia ochorenia na COVID-19 sa aspoň zmierni, ak už celkom neodíde, opak bol pravdou – prišiel druhý rok, ktorý sme dodržiavali epidemiologické opatrenia a sedeli sme doma, a napriek tomu sme bezmocne sledovali ďalšie vlny ochorenia a ďalšie mutácie vírusu, ktorý napádal už nielen starých občanov, ale čoraz viac aj mladých, dokonca aj deti.

Keďže ani v januári 2021 sa situácia nezlepšovala a počty hospitalizovaných aj obetí sa neznižovali, vláda prikročila k ďalšiemu kolu testovania nazvanému skriningové testovanie, no v skutočnosti tiež išlo o celoplošné testovanie antigénovými testami. S tým rozdielom, že tentoraz mala pri jeho organizovaní väčšie zastúpenie samospráva, a prebiehalo v dňoch 18. januára až 28. januára 2021. Po tomto termíne sa musel každý zamestnanec v práci alebo pri vychádzke na ulici na požiadanie preukázať negatívnym testom. Výnimky mali deti do 15 rokov a dospelí nad 65 rokov. Pohybovať sa mohli len pri niektorých činnostiach: vychádzka do prírody, návšteva lekárskeho zariadenia, návšteva najbližšieho obchodu za nákupom potravín a drogerie.

V našej obci sa testovalo v dňoch 23. až 24. januára 2021 za rovnakých podmienok ako v novembri 2020. V oboch dňoch sa na organizácii skriningového testovania zúčastnili obyvatelia našej obce – ako zdravotníci a hasiči, ako poriadková služba a administrátori z radov dobrovoľníkov, ktorí zabezpečovali odovzdávanie potvrdení o výsledkoch testovania jednotlivcom, pretože v okrese Prievidza bol podiel pozitívnych občanov vyšší ako stanovená hranica 1,0 %. Všetky obce v okrese museli svojich občanov pretestovať ešte 30. až 31. januára 2021. V tomto termíne sa okres takisto dostal medzi tie, ktoré museli občanov testovať ešte raz, pretože výsledok za okres bol 1,06 %. Po tretí raz išli občania na odberové miesto v DK SNP v sobotu 6. februára 2021. Treba podotknúť, že testovanie bolo dobrovoľné, a tak sa ho väčšinou zúčastňovali obyvatelia mladší, ktorí potvrdenie o negatívnom teste museli predkladať zamestnávateľovi. Deti do 15 rokov sa mohli zúčastniť testovania v sprievode rodičov a občania nad 65 rokov sa nemuseli zúčastniť za podmienky, že dodržia desaťdňovú karanténu. V obci bola účasť na testovaní 613 občanov, pozitívnych sa našlo 5.

Od 8. februára začal platiť tzv. covidový automat, ktorý presne určoval správanie obyvateľov súčasne so sprísnením zákazu vychádzania. Nastúpili aj deti do školy – 1. až 4. ročník základnej školy a posledné ročníky strednej školy za podmienky, že sa preukážu negatívnym testom na COVID-19 jedného z rodičov, alebo u žiakov stredných škôl vlastným. Ostatné ročníky sa ako doteraz vyučovali online. V okrese Prievidza však na odporúčanie RUVZ Prievidza (Regionálneho úradu verejného zdravotníctva) starostovia obcí rozhodli, že vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu v okrese deti ešte týždeň ponechajú v doterajšom režime dištančného vzdelávania. Pravidelné pretestovanie obyvateľov sa vo väčšine obcí okresu ani v našej nekonalo, občania si museli odberné miesto nájsť v okolitých obciach alebo mestách.

Testovanie v ďalšom týždni sa konalo pre rodičov žiakov zo základnej a materskej školy aj pre občanov, ktorí chodili do práce a potrebovali potvrdenia o negatívnom teste pre zamestnávateľa. Prebiehalo aj v našej obci, no iba v sobotu 20. februára 2021 v čase od 8. do 17. hodiny. Deti mali jarné prázdniny, boli doma. Do školy nastupovali v pondelok 22. 2. 2021, ale len ročníky 1. – 4, ostatní naďalej zostali na dištančnej výučbe. Testovania sa zúčastnilo 347 občanov, pozitívnych bolo 6.

Ďalšie pretestovanie obyvateľov bolo dňa 27. februára 2021, v sobotu, v čase od 8. do 17. hodiny v DK SNP. Zúčastnili sa ho občania ktorí sa potrebovali preukázať negatívnym testom v práci, pri návšteve niektorých ambulancií lekárov – špecialistov, aj rodičia deti 1. až 4. ročníka pri nástupe do školy v pondelok 1. marca 2021. Otestovaných bolo 447 ľudí, pozitívni boli 4.

V sobotu 6. marca 2021 prebiehalo testovanie obyvateľov od 8. do 17. hodiny, určené bolo pre rodičov detí 1. až 4. ročníka ZŠ, ktorí budú chodiť do školy, a pre pracujúcich občanov, ktorí nemôžu vykonávať prácu z domu. Ostatní žiaci základných a stredných škôl sa vzdelávali dištančne. Od pondelka 8. marca 2021 sú v hromadnej doprave a pri návšteve obchodov nariadené respirátory a ďalšie obmedzenia v zákaze vychádzania. Hoci nie každý prijímal tento prísny režim, pomaly sa bralo skoro ako samozrejmosť testovanie, nosenie rúšok a respirátorov, aj znížená mobilita a ďalšie obmedzenia.

Pokračovalo aj pravidelné testovanie v týždňových intervaloch v DK SNP, ktoré zabezpečovala obec spolu s dobrovoľníkmi z radov občanov. Výsledky testovania naznačili, že pandémie pomaly ustupuje. A v jarných mesiacoch sa mohli opatrenia začať zmiernovať. Kým pri testovaní dňa 20. februára 2021 v našej obci pri počte 347 testovaných občanov sa našlo 6 s pozitívnym výsledkom, testovanie dňa 27. marca 2021 ukázalo pri účasti 481 iba troch pozitívnych, čo je 0,62 %, takýto klesajúci trend naznačil, že celá spoločnosť môže prejsť k ďalšiemu stupňu opatrení. Navyše sa začalo s očkovaním proti ochoreniu COVID-19 zahraničnými vakcínami. Očkovovalo sa vo vybraných centrách, z našej oblasti odchádzali záujemcovia do Bojníc, Partizánskeho, Prievidze, Trenčína a ďalších miest podľa vlastného výberu a zaradenia. Dátum im bol pridelený Národným centrom zdravotníckych informácií (NCZI), do ktorého sa prihlásili, a ten im následne určil dátum a miesto očkovania. Poradie očkovania obyvateľstva sa určovalo podľa veku, prednostne sa zaradovávali niektoré profesie – zdravotníci, hasiči, policajti, učitelia. Neskôr nielenže opadol záujem o očkovanie, ale začali silnieť aktivity odporcov očkovania, takže mnoho ľudí im podľašlo, a na očkovanie nešli. Dovolenkové obdobie ešte naplno nevyužili všetci záujemcovia, hlavne tí, ktorí každoročne vycestovali za hranice k moru, mali obavy z režimu na hraniciach, prípadne z obmedzení v jednotlivých dovolenkových oblastiach, preto radšej zostali dovolenkovat' na Slovensku, hoci

ani to nebolo jednoduché. Radšej podnikali len jedno- alebo niekoľkodňové výlety bez obmedzení, čo netešilo hlavne majiteľov cestovných kancelárií či reštauračných a hotelových zariadení. Pandemická doba im priniesla len straty v podnikaní.

Nový školský rok sa začínal v optimistickom duchu – deti základných aj študenti stredných škôl nastúpili do školy, rozbehla sa výroba v podnikoch, otvorili sa kultúrne a športové zariadenia, no všetci sme očakávali tretiu vlnu pandémie, ktorá prišla na prelome septembra a októbra, zatiaľ so slabšou intenzitou ako predošlé. Značná časť obyvateľstva bola imúnna po prekonaní choroby, ďalší už boli zaočkovaní.

Situácia sa začala postupne zhoršovať s príchodom tretej vlny pandémie. Variant vírusu delta sa správal agresívnejšie, a pretože je stále číslo zaočkovaných pomerne nízke (nad 40 % dospeléj populácie), vírus napáda čoraz väčší počet nezaočkovaných, ale v menšom počte aj zaočkovaných ľudí. Nemocnice sa do polovice novembra úplne zaplnili, na covidových oddeleniach je nedostatok pľúcnych ventilátorov, ale aj zdravotníckych pracovníkov. Tých presúvajú z iných oddelení, takže pacienti sa nedostávajú na plánované zákroky a musia čakať na zmiernenie pandémie. V priebehu niekoľkých týždňov začali čísla nakazených, hospitalizovaných a pacientov napojených na pľúcnu ventiláciu rapídne stúpať. Súčasne narastali aj čísla obetí, čo podnietilo ústrednú pandemickú komisiu, aby sa znova zaoberala sprísnením opatrení protipandemického charakteru, aby sa zabránilo šíreniu vírusu. Navyše sa našlo mnoho odporcov očkovania a protipandemických opatrení, ktorí chceli žiť bez obmedzení, tak ako predtým. Ľudia sú podráždení až agresívni, napádajú dokonca aj zdravotníkov a ľudí s iným názorom. Celkovo narastá v spoločnosti napätie.

Pretože počty nakazených sa neustále zvyšujú, a nemocnice sa prepĺňajú pacientmi s kovidom, sú zastavené všetky ostatné zdravotnícke výkony: operácie a hospitalizácie, aj plánované, nemocnice odsúvajú. Situácia v nemocniciach sa zhoršuje každý deň, preto vláda musela zaujať stanovisko. Od 25. novembra 2021 sa sprísnilo opatrenie pre všetkých obyvateľov. Bol vyhlásený núdzový stav so zákazom vychádzania okrem výnimiek na cestu do a zo zamestnania, školy, nákupu potravín do domácnosti, návštevy lekára, vychádzok so psom, starostlivosti o blízke osoby, cesty do a zo zahraničia, na pobyt v prírode, na účel návštevy úradov. Naopak, zakázané je zhromažďovanie obyvateľov v počte viac ako 6 osôb na verejnosti. Tento stav by mal platiť do 9. decembra 2021. Zatváranie škôl majú v kompetencii regionálni hygienici, ale školy samotné môžu žiakov ponechať doma v triedach s najvyšším počtom chorých detí, a tie prechádzajú na dištančnú výučbu. Nekonajú sa žiadne verejné akcie, náboženské obrady okrem pohrebov, sobášov, krstu bez nasledujúcej rodinnej oslavy.

V polovici decembra sa urobili niektoré úpravy v prospech očkovaných a tých, ktorí v poslednom polroku prekonali ochorenie COVID-19. Mohli navštevovať obchody, fitness centrá, mohli ísť na lyžovačky, ale neboli ešte otvorené reštauračné zariadenia.

V boji s chorobou COVID-19 sa ako najúčinnnejšia prevencia osvedčilo očkovanie obyvateľov. Dôvera ľudí v očkovanie však nebola vysoká, takže sa hľadali rôzne možnosti, ako ľudí dostať k očkovaniu. Rozširoval sa preto nielen počet očkovacích miest, ale aj hodiny, kedy mohli ísť do týchto vakcinačných centier, sa posunuli až na večerný čas, do 20.00. I napriek tejto ústretovosti ukázali čísla stav k 10. 1. 2022: v našej obci s počtom obyvateľov 1748 zaočkovanosť prvou dávkou 719 ľudí, druhou dávkou bolo zaočkovaných 660 ľudí a tretiu dávku dostalo 213 obyvateľov. Očkované mohli byť osoby vo veku od detí až po seniorov. Záujem o očkovanie teda u nás nebol veľký, tu treba zohľadniť rôzne faktory – záujemca

musel požiadať o termín elektronicky v NCZI, a po jeho pridelení cestovať do miesta očkovania, čo najmä starším ľuďom robilo problémy.

10.2 Nelegálne podnikanie

V mesiaci októbri 2021 objavili na území našej obce, presnejšie v areáli bývalého poľnohospodárskeho podniku na ulici Domovina v starých opustených budovách nelegálnu výrobu cigariet, kde pracovalo v utajenom režime 13 mužov z Ukrajiny a jeden z Lotyšska. Budovy boli v osobnom vlastníctve podnikateľa, ktorý ich ďalej prenajímal trom podnikateľom zo Slovenska. Výrobu odhalila polícia v spolupráci s obcou. Občania o nej nevedeli, pracovníci v budovách pracovali aj bývali. Okresný súd v Trenčíne v roku 2022 vydal trestný rozkaz proti sedemnástim mužom, ktorým ich uznal za vinných zo zločinu porušenia štátnych technických opatrení pri výrobe liehu, tabaku a tabakových výrobkov. Zamestnanci balili z tabaku cigarety do spotrebiteľského balenia, ale bez slovenskej kontrolnej známky, čím podnikatelia spôsobili štátu škodu na neodvedených spotrebných daniach vo výške niekoľkých miliónov eur. Všetci zainteresovaní dostali nepodmienečné a podmienečné tresty, zahraniční pracovníci boli vyhostení.

11 Počasie

Pri spätnom pohľade na rok 2021 v oblasti počasia sme si už naozaj v doterajších rokoch zvykli na rôzne anomálie, a tak nás vlastne ani nemá čo prekvapiť, no aj tak je zaujímavá malá retrospektíva:

Január – ani v Novom roku a v prvých dňoch roka 2021 sme nemali dojem zimnej rozprávky alebo typicky zimného počasia. Ochladenie prišlo v januári, keď sa teploty dostávali postupne pod nulu, hlavne nočné, pohybovali sa v rozpätí do $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$. Prvý sneh v súvislej vrstve napadol 12. 1. a pokryl terén vo viac ako 5-centimetrovej hrúbke. Ďalšie sneženie pokračovalo aj v nasledujúcom dni (najviac v 11-centimetrovej vrstve), aj o týždeň, ale to už pripadlo menej snehu. Udržal sa, pretože v polovici mesiaca, presnejšie v dňoch 14. až 18. 1. 2021, teda celý víkend, klesli denné teploty na $-6\text{ }^{\circ}\text{C}$, nočné až na $-17\text{ }^{\circ}\text{C}$. V ďalších dňoch sa už oteplilo a znova začal padať drobný sneh. Vydržal nám do víkendu 21 až 22. 1. 2021, keď sa výrazne oteplilo a začalo pršať. Tým všetok sneh z polí a stavieb zišiel, a znova sme sa dívali na zamračenú scenériu prírody okolo nás.

V mesiaci februári zažívame spočiatku väčšinou pochmúrne, zamračené dni, vyvolávajúce depresívnu náladu. Slniečka je veľmi málo, len sem-tam sa na niekoľko hodín ukáže, a zasa prídu mraky, z ktorých väčšinou prší. Len v prvom, čiastočne v druhom týždni sme sa mohli potešiť nádielke snehu, ktorý však veľmi dlho nevydržal a pri jeho odhadzovaní sme sa ani veľmi nezapotili. Milovníci lyžovania a detských hier na snehu môžu len ticho závidieť vyššie položeným oblastiam, kde majú snehu dostatok, čo my už viac rokov nezažívame. Denné teploty sa udržiavajú nad nulou, nočné klesajú k minusovým hodnotám, máme chladnejšie noci s teplotou okolo -7 až $-9\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Výraznejšie ochladenie prišlo v strede druhého februárového týždňa, keď nočné teploty klesali na $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ a denné sa pohybovali v rozmedzí -5 až $-6\text{ }^{\circ}\text{C}$. V niektorých dňoch mráz umocnil aj nepríjemne studený a prudký severák, takže povinné nosenie rúšok na prekrytie dýchacích ciest nám prišlo vhod.

Marec priniesol krajšie dni, ale nie oteplenie. Teploty hlavne v noci klesajú do $-8\text{ }^{\circ}\text{C}$, denné tiež nevystupujú vysoko, k tomu fúka studený vietor zo severu. Niekde pripadne na okolité

hory a kopce aj čerstvý sneh – to všetko navodzuje pocit chladu, ktorý nedovoľuje odložiť zimné oblečenie a hlavne k večeru sa výrazne ochladí.

Apríl – keď sme si už začali zvykať na teplejšie dni a teploty vyskočili na 20 °C, odrazu na prelome marca – apríla sa znova vrátili nočné mrazíky do –3 °C, a aj dni boli chladnejšie vinou studeného vetra. Takže sme zažili skutočne jarné dni s teplotou 24 °C, no niekoľko chladných dní bola teplota ledva 4 °C. V noci klesla až na –6 °C, takže ovocinári znova museli v sadoch marhúľ, broskýň, jahôd prikryvať rozkvitnuté rastliny a pod stromami zapáľovať parafrínové sviece, aby aspoň sčasti ochránili tohtoročnú úrodu ovocia.

Aj keď v kalendári máme už jar, stále nemáme pocit, že sa nám dostáva toľko teplých dní, ako by sme potrebovali a chceli. Hlavne noci sú chladné, vo dne teploty vystupujú na 18 °C, v zamračených a daždivých dňoch fúka studený vietor zväčša zo severu, takže máme celkový pocit chladu.

2. mája 2021 nadránom sme aj v našej oblasti zaznamenali prvú búrku. Počasie sa neustále menilo, zažili sme aj pekné, slnečné dni, ale počas celého mesiaca bolo veľmi chladno, fúkal studený severný vietor značnej intenzity. V domoch sa kúrilo počas celého mája, niekedy stačilo prekurovať navečer, no počas daždivých dní, ktorých bolo v tohtoročnom máji neúrekom, sa kúrilo celodenne. Chladné počasie spôsobilo, že sa ukazuje nižšia úroda ovocia ako po iné roky.

V júni sa počasie zlepšilo, prišli pekné, teplé dni. Otepľovanie bolo pozvoľné, žiadne výkyvy, vlaha sa udržiava. Od polovice mesiaca sa teplomer šplhá k 30 °C, koniec júna už je teplý, niekoľko dní aj tropický.

Júl – prišli prvé horúčavy, ktoré vrcholili na prelome júna a júla. Druhá vlna horúčav nastala na začiatku júla, teploty prekročili 30 °C. V druhom týždni sme namerali 32 °C. Vzduch je ozaj horúci, ani v tieni sa neochladí. V noci teplota klesne na 20 °C a vzduch sa ochladí. Rekord sme zažili vo štvrtok 8 júla, keď denná teplota vystúpila na 35 °C, na druhý deň ráno sme mali o 5. hodine už teplotu 25 °C. Cez víkend nastalo ochladenie a konečne prišiel aj vytúžený dážď. Od pondelka 12. 7. však teploty znova vystúpili na 30 °C.

Ďalšia vlna horúčav nás zasiahla v polovici augusta, dovtedy sa teploty držali na príjemnej hladine okolo 26 °C, v noci klesali na 17 až 18 °C. Letné búrky nemali dlhé trvanie, ale začiatok mesiaca bol daždivý, s dostatkom vlahy. Potom sa začalo otepľovať znova nad 30 °C a v noci na 18 až 20 °C. V záhradách a na poli sa ukazuje nedostatok vlahy. Nočná búrka 17. augusta už zavlažila dostatočne rastlinstvo a ochladila vzduch.

September nebadane a postupne začal ochladzovanie, denné aj nočné teploty klesali pozvoľna a prichádzali aj daždivé a sychravé dni.

V októbri máme pekné a slnečné dni, ale teplomer ukazuje len 20 °C, no v polovici mesiaca sa ochladilo až k 0 °C. Nastupuje klasické jesenné počasie s padajúcimi listami, teplejším oblečením. Na konci mesiaca sú aj pekné a slnečné dni s teplotou do 16 °C, v noci klesajú na –4 °C.

Začiatok novembra je slnečný, v strede mesiaca zažívame typické jesenné počasie, občas hmly, chladno, bez slnka, no je sucho, bez zrážok. Dni sú už krátke, ráno je dlho tma, počas zamračených dní treba v domoch svietiť celý deň. Denné teploty sú len nad 0 °C.

December – prišlo chladné zimné počasie s teplotami pod 0 °C, na Vianoce sme sa po niekoľkých rokoch tešili zo snehovej prikryvky, hoci nebola výdatná. Mali sme aspoň zdanie ozajstnej zimy, aj keď na zimné radovánky na snehu to nevyšlo.

Záver

Každý deň a každý rok prináša vždy niečo nové, čo nestačíme ani postrehnúť. Až pri dlhšom odstupe zrazu zisťujeme, čo všetko okolo nás zmenilo vzhľad, charakter, účel. A čím dlhší je úsek medzi našimi predstavami z minulosti a realitou v súčasnosti, tým väčší si uvedomujeme, že svet je v pohybe. Že zmeny vnímame rôzne: optimista sa teší, že zažíva niečo nové, pekné, pesimista hľadá s nostalgiou a kritizuje všetko, na čo si nemôže zvyknúť.

Rok je krátka doba na veľké udalosti, no z množstva malých sa píše dejiny. Ani si neuvedomujeme, že vlastne žijeme všetci svoje malé dejiny, ktoré prikladáme k rukám a umu ďalších jedincov v našom spoločenstve, aby sme prispeli k vytvoreniu nových diel, objavov, kultúrnych činov a spoločenského diania. Je málo ľudí na svete, o ktorých vieme s určitosťou, že pretvorili svojou prácou svet. Sú to vzácne mozgy, alebo ruky, ktoré si zaslúžia, aby o nich dejiny písali, a generácie mladých sa učili ich mená. Zaslúžia si to svojím dielom a prácou. Je veľa ľudí, o ktorých vieme v rámci našej rodiny, ulice, mesta a ktorí tiež svojou činnosťou prispeli k spoločnému dielu. No je aj malá časť tých, ktorí sa neusilujú vytvoriť niečo pre svojich súkmeňovcov, ale snažia sa žiť z ich práce, ich diela. V našej obci máme našťastie najviac pracovitých ľudí, ktorí ju pretvárajú, zveľaďujú, menia jej vzhľad. Radi sa pozrieme všetci na staré fotografie, ako vyzerala naša obec pred desaťročiami, ale každý si pomyslí, že je rád, že žije dnes – v usporiadanej a vzhľadnej obci so svojimi blízkymi, ktorá je nám domovom.